

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 42.

V Ljubljani, v torek 21. februarija 1888.

Letnik XVI.

Delovanje nemškega „Schulvereina“ na Kranjskem.

Čudom smo se čudili, ko nam je prijatelj iz tujine, kakor smo že omenili 15. t. m., to le poročal: „Na predlog in po daljšem nasvetu učitelja Uhlja se je „Landeslehrer-Verein für Krain“ po robu postavil Liechtensteinovemu predlogu gledé verske šole. Povedali smo, da je ta Uhl protestant in učitelj na „schulvereinski“ šoli v Ljubljani, a nikakor nam ni hotelo iti v glavo, zakaj ni nemška kranjska učiteljska zveza pred svetom povedati hotela svojega pravega imena, in da nam ta vest dohaja iz tujine? Ali so se tu kranjski nemško-liberalni pedagogi, obstoječi iz učiteljev protestantske in „schulvereinske“ šole ter nekaterih profesorjev tukajšnjega učiteljskega pred svetom nekako pobahati hoteli, češ: Tudi vse deželno učiteljstvo kranjsko je proti verski šoli? Saj toliko menda sami vedo, da ni vse jedno, če rečejo svetu: „kranjska deželna - nemška - učiteljska - zveza“ ali pa „deželna - učiteljska - zveza za Kranjsko“.

Večina kranjskih učiteljev ni s to izjavo v nikakoršni zvezi; množina slovenskih narodnih učiteljev jo tako obsoja, kakor mi, ker vé, da pri nas si drugačnih šol misliti ne moremo, kakor versko-narodnih, ker toliko se bode vendar priznati moralo pravice starišem, ki za šolstvo leto na leto mnogo žrtvujejo, da se njihovim otrokom nobene zanjke po šolah ne nastavljajo, niti v verskem, niti v narodnem duhu. Čemu torej tukaj javno mnenje delati med svetom, katerega brezvspešnosti se vsak mora smejati, kdor le količkaj pozna naše razmere?

Da bi imeli tu opraviti samo s peščico nemškeučiteljske zveze na Kranjskem, molčali bi o tem, ker je ta zvezica tako nepomenljiva in se jednako njeno početje obsoja samo ob sebi, a opraviti nam je tu v prvi vrsti z nemškim „Schulvereinom“, z nekaterimi protestantskimi učitelji med nami, kakor posameznimi profesorji na tukajšnjem učiteljskem vzgojevališči. Ni in ne more nam pa biti vse jedno, kakošen duh se vcepuje bodočim našim učiteljem

in učiteljicam in zavarujemo se z vso odločnostjo proti temu, da bi se nam le ti otrovali s protestantsko-schulvereinskimi nazori, ter se tako od-tujevali naši veri in naši narodnosti. Kolika nesreča bila bi to za naše ljudstvo in našo deželo!

Ko se je ustanovil nemški „Schulverein“ na Dunaji meseca maja leta 1880, razširil se je kmalu ne le po Avstriji, ampak tudi zunaj njenih mej, po Nemčiji. Koncem lanskega leta imel je že 41 šol v Avstriji z 89 razredi in 95 oddelki, 53 otroških vrtov s 67 pododdelki. Njegovo delovanje je razširjeno zlasti po Češki, Moravski in Šleziji, po Štajerski, Koroški, Kranjski in Primorski, sploh kjer Slovani živé pomešani z Nemci. Nemci marajo ravno tako malo za to društvo, kakor mi: znani Schönerer očital mu je, da je to društvo židovsko, zato so mnogi Nemci generala tega društva, dr. Weitlofa, čisto popustili, verni Nemci pa pravijo, da ga zato nečejo, ker jim sprija njihove otroke.

Kako bi se mogli torej Slovenci sprijazniti s tem društvom, katero se trudi pod pretvezo, rešiti nemške otroke med nami, naši mladini nemško-židovskega duha vcepiti, kakor je zopet pokazal protestant-schulvereinovec Uhl, na kojega navduševanje in predlog so se naši nemški učitelji zapeljati dali, da se javno protivijo verski šoli? Da bi bili raje molčali ti pedagogi! Oglejmo si razloge, na katere se naslanjajoč po robu postavljajo proti nameravani verski šoli! Sklenila se je pri tej priliki naslednja resolucija: „Kranjski „Landeslehrer-Verein“, ki stoji sedaj kakor prej na stališči državnih ljudskih šolskih postav, vidi v Liechtensteinovem načrtu za versko šolo ne le resno nevarnost za šolo, temveč tudi za državo, in prosi vse naprednjaški misleče poslance, da ga v državnem zboru z vso odločnostjo pobijajo.“ Naj nam vendar ti liberalni modrijani dokažejo, kje je nevarnost za šolo in kje za državo? Ali niso enakega sumničenja napolnjeni vsi židovsko-liberalni listi? Ali ne obstoji njih moč v tem, da vedno dosledno prave razloge zamolče taki časopisi, da z nekimi navadnimi, splošnimi frazami ljudstvo slepé?

Od pedagogov bi bili pa vendar razlogov pri-

čakovali. Ali so res tudi sami tako kratkovidni, da ne spoznajo, kam jo je zavozila modérna šola? Sploh se toži o spridenosti in zdvijanosti mladine; vsa ljudstva si želé nekako zljajšanje skoraj že neznosljivih šolskih bremen; učitelji in katehetje zdihujejo v bridkem svojem stanu, ko si proti nekaterim spridenim otrokom in zaslepljenim starišem več pomagati ne morejo, ko ves pouk in vsa vzgoja trpi na tem. Le židovski liberalizem in voditelj njegov — framasonstvo boj napoveduje tem, ki se v tej občni bédi trudijo pomagati.

Čisti nameni katolikov se presukavajo, ljudstvu se pesek meče v oči iz samega strahu pred gospodstvom duhovenstva. Kje je rečeno v novem šolskem predlogu, da se ima šolstvo izročiti temu ali onemu stanu? Nikjer ne: katolikom, kjer vzdržujejo šole, moralo bi se vendar vsaj iz toliko hvalisanega novodobnega človekoljubja pripoznati toliko pravice do šole, da so varni, da se njihovim otrokom več ne bode vcepal tisti brezverski duh, katerega le odveč na vesti ima nova šola. Ne rečemo, da bi tako brezverstvo v novodobni šoli sicer postavno bilo osigurjeno, a skazalo se je, da so nekateri moderni vzgojitelji znali si vratice najti, skozi katere je nepopisljiva škoda prihajala njim in mladini, ne da bi bilo se jim bati radi tega odgovarjati se komu. A v verski šoli imelo bi to drugačno biti, taka vratica morala bi se zabiti. Kdor bi pa le skušal uganjati svoje neslanosti v nesrečo človeštvu, moral bi sam bridko občutiti. Ali se morda moderni pedagogi tega bojé? Ako tega, potem naravnost povemo, da je njihov strah opravičen, da pa radi tega nobene nevarnosti ni za šolo, pač pa velik napredek. Kolikrat se zgodi, da sam tak sanjač silno veliko po šolah spridi in pokvari, boji se vse njega radi ljubega miru, on pa nikogar, malomarno postane, ali celo njegovega duha navzame! Res, tako ne sme več biti. Ali je pa to kaka nevarnost za šolo, in ne marveč napredek?

Po nameravani verski šoli dobiti bi imela cerkev z državo nekako sonadzorstvo, gledati na to, da bi v šoli nič protiverskega ne bilo, ne v osobstvu, ne v učnih pripomočkih, ne v kakem drugem oziru.

LISTEK.

Kako se sovražniku odpusti?

(Dogodba iz življenja g. nadlogarja, zapisal Y.)

(Dalje.)

Na levi strani tekla je velika reka, ta čas bila je zamrzla, ker je pa že dva dni bilo zeló južno vreme, ni bilo varno po ledu se čez reko podati. Droben dež prevotlil je na mnogih krajih led, in ker je voda vsled topečega se snega v hribih zeló naraščala, pršala je skozi take odprtine kakor vrelec za čevlji visoko. S tem je malo luknjico še bolj razširila. Naj človek zabrede v tako špranjo, lahko si zlomi nogo, ali še kaj hujega naleti. Tudi je bilo vsak čas pričakovati, da bo led začel pokati in se v kosovih drviti naprej.

Dolgo časa nismo imeli za premišljevanje. Lovci so našo zadrego zapazili in še hitreje pihali za nami. Ko pridem do struge, stopim prvi na led. Imeli smo dobro podkovane čevlje in dolge palice. To nam je po tako gladki poti dobro služilo. Lovci so imeli le gladke podplate in preskrbljeni s pu-

škami in noži. Vendar smo le počasi in oprezno stopali čez reko. Jaz sem bil tudi tacega pota že vajen, zato sem bil tovarišem kažipot.

„Stojte ali ustrelim!“ zaupije znani glas od zadej. Spoznali smo svojega najhujšega protivnika, četovodjo Pečuha.

V temi se ne more dobro meriti, bili smo tudi kakih 50 korakov pred lovci, torej nismo obstali, ampak le pospešili korake. Moj pes stopal je tik mene, ko pa zasliši grožnjo in spozna glas, obrne se k bregu nazaj.

„Tiras, tu sém!“ zakličem, pa pes me ne uboga, naravnost proti lovcem hiti. Odkar ga je Pečuh vsekal z mečem, ni ga mogel trpeti. Enkrat se mu je stražnik dobrikal, ponujal mu celó košček slanine, pa Tiras je zarežal in mu pokazal svoje ostre zobe.

Pečuh je prvi dospel k reki. Pa tudi Tiras bil je ob tistem časi pri njem. Kakor bi vedel, da je njegov gospodar v smrtni nevarnosti, plane naravnost na Pečuha. Pa stražnik je moral biti na kak napad že pripravljen. Zagrmelo je iz puške, bolešno Tiras zalaja, vse potihne, le strel odmeva iz gozda.

Kako me je zbolelo, ti ne morem popisati. Moj zvesti spremljevalec se je žrtvoval za mene. Tolikrat me je spremila zvesta žival po nevarnih potih in zdaj je končala! Ko bi ga zdaj le imel v pestéh ubijalca, to bi mu potrl kosti, da bi nas nikoli več ne zalezoval.

„Kaj, ste kakega tihotapca podrli, g. Pečuh?“

„Le psa tihotapca Ivana M., g. nadzornik. Ta pasjek jim ne bo več služil na prepovedanih potih.“

Torej tudi nadzornik je zraven? Spoznali smo, da so vsi lovci za nami. Gotovo nas je kedo ovadil! Te misli smo bili vsi.

Ko sem pa slišal, da je Tiras ustreljen in da me je Pečuh spoznal, vskliknil sem nehoté:

„Čakaj, lopov! Enkrat prideva skupaj, ko bom nad teboj maščeval ustreljenega psa.“

Pečuh se divje nasmeja, potem pa zaupije:

„Čakaj, še tebi posvetim, potem pa se le maščuj!“

Jeden tovarišev ozrl se je nazaj.

„Urno na tla, Pečuh bode streljal!“ in mene potegne k sebi na led.

Res, par sekund žvižgala je kroglija nad nami. Dobro smo še čuli, kako je puško z novega nabil, potem pa skočil za nami čez reko.

To bi krščanskim starišem veljati imelo za nekako zagotovilo, da v šoli za njihovo dečo nikakove versko-nravne nevarnosti ni. Ali se s tem zahteva odveč? Ali je to gospodstvo tolikanj psovanega, pa tolikanj za blagor ljudstva delujočega duhovenstva? Kateri stan stori še tolikanj za povzdigo in prosveto ljudstva, za pravo omiko, kakor katoliški duhoven vsa stoletja deluje v spovednici, na leci, pri bolnikih, po šolah, s peresom in podpiranjem slova? Kje se drzne še kdo, zdrav um imajoč, trditi, da bi nevarnost bila za šolo, ako bi se postavila krščanska načela? Mi pa mislimo, da le tedaj se bo prava omika razširila med svetom, ako boste cerkev in šola složno v blagor narodov delovali. Takrat pa se protestanško-schulvereinski, brezverski duh nekaterih naših modernih pedagogov več naši mladeži ne bo vcepil.

„Verska šola bila bi resna nevarnost za državo“, pravi ta nemška-deželna-učiteljska-zveza. Moj Bog, ali res ti močje tako malo zgodovino poznajo, da ne vejo, da čim vernejše je bilo kako ljudstvo, tem trdnješo zaslonbo imela je država njegova na njem. Kje pa se vzgoja verno ljudstvo, če se ne v verski šoli? Ali tudi nekateri učitelji te zveze res čisto nobene pravice do šole več ne priznajo sv. cerkvi, katere udje so vsaj še po imenu sami? Država ima svoje pravice, pa tudi cerkev ima svoje in od teh odstopiti ne more, ker jih ima naravnost od Boga, ne pa od milosti ljudstva.

Zlobnost je, ali zgolj zaslepljenje, trditi, da Liechtensteinov načrt sega v pravice državnine. Škodljivo se namerava izbaciti, jedro pa ohraniti, odpraviti se hoče iz šol okuževalni brezverski duh ter med katoliki nadomestiti s katoliškim, da se dežela in prebivalci temni in mračni več ne bodo imenovali od tistih, ki hočejo še med njimi in od njih živeti, kakor se je pripetilo nam, še nedavno.

Na boljšo vzgojo v versko-nravnem kakor domovinskem oziru delovati ima verska šola; zopet se obuditi načelo veljave in spoštovanja, kar pa je ravno tako pomenljivo za državo, kakor za domovino. Krščansko ljudstvo mora že enkrat krščansko šolo dobiti.

Zastonj je trud protestantsko-schulvereinske zveze med nami proti verskim načelom. Nemški „Schulverein“ ima sicer svojo moško in žensko podružnico v Ljubljani, krajevne podružnice v Trzinu, Zagorji - Litiji, na Maverlu in v Kočevji; s pomočjo kranjske hranilnice, žulji slovenskih poslov, vzdržuje štirirazredno deško šolo v Ljubljani ter oskrbuje otroška vrtova tu in v Trzinu, a tega vendar naše verno-slovensko ljudstvo nikdar pripustiti ne more, da bi se taka načela vkoreninila med njim, še manj pa, da bi učitelji tukajšnjega učiteljskega razširjali jednake nazore med nami, kakor se je pokazalo v omenjeni resoluciji proti verski šoli.

Biskup Strossmayer.

(Konec.)

Misli, ki so ga vodile pri osnutku narodnih zavodov, razodel je sam v govoru, rekoč: „Povedati hočem, čemu je vseučilišče, akademija in ta galerija slik. Znano je, da je v novejšem času

„Gospod Pečuh! kaj počenjate, vendar ne pojedete čez led za tihotapci?“

„Kaj pak! Ako nobeden ne gré za menoj, zaslužim si sam 100 goldinarjev nagrade, gospod nadzornik.“

Vsi stražniki na bregu obstojé. Bilo je preveč nevarno v južnem vremenu podati se čez široko reko.

„Gospod Pečuh, za Boga vrnite se! Ali ne slišite, kako ob bregu zgoraj led poka, in voda se bo kmalu razlila čez strugo? Kmetje še to noč povodenj pričakujejo, ali ne veste?“

„Ne bo tako nevarno še, ne!“ odgovori Pečuh in hiti za nami.

Sedaj pa le urno, kar noge premorejo! Le ena pot nam je še odprta, in ta je bila po reki navzdol, da dobimo nizek breg, kjer lahko izstopimo. Pač smo imeli do kraja le še kakih petdeset korakov, a tam je bilo prestrmo. Predno mi pridemo na vrh, je lovec že tako blizu za nami, da nas lahko vse s kroglijami podere. (Dalje prih.)

v državno ustavo in državno življenje prešlo narodnostno načelo, in pravo je, ker je narodnost poleg sv. vere najdražji dar božji; ali po mojem prepričanju morata narodnostno načelo oplemeniti, vzvišati in posvetiti duh krščanstva in sv. evangelija ter navdahniti ona pravičnost, ki ukazuje: Kar nočeš, da ti drugi storé, tudi drugim ne stori; in kar želiš, da ti drugi storé, tudi ti jim stori. Tako bo to načelo dosežalo svrhu svojo. Drugače se načelo narodnosti rado izvrže in popači ter postane vir prevzetnosti, neznanosti, sebičnosti in vsakovrstne krivičnosti.

Da v tem slučaju ne more biti govora o prostosti, miru in slogi, razumeje se samo po sebi. V tem slučaju spridijo se in zvržejo stare tekom stoletij posvečene in na vzvišene namene ustanovljene zveze in dajo povod nemirom, preprirom, vsakovrstnim stiskam in sponam. Ne želim, da se naš narod loči od onih narodov, na koje ga veže Bog in država; drži naj se vsakega, ki pošteno misli in mu proži bratsko roko, da si pomaga do sreče, napredka in prostosti. Toda nikoli in od nobenega ne smé biti naš narod podjarmljen. Ker jaz tako mislim, lahko bodete umeli, zakaj sem v tem času delal na to, da se čim preje v sredini naši ustanovita vseučilišče in akademija. Sodil sem, da je v sedanjih razmerah najnujnejša potreba narodna, ker narod, ki ima svoja najvišja učilišča ter je dobro in previdno upravlja, ta narod se je intelektualno emancipiral, in ta emancipacija in osvobojenje mora naravnim potom poroditi vsako drugo emancipacijo in vsako drugo samostalnost. Vsak narod ima svoje nesrečne in srečne dnove. Kedar se narodu vreme zmračí in sta v nevarnosti napredek in prostost, tedaj vse ono, kar je Bog položil narodu v zavest in srce ter določil kot vekovito zastavo prostosti in sreče, išče pribežališča v cerkvi in najvišjih učnih zavodih; od tukaj pride preje ali pozneje zopet do zmage.“

Toda vsak narod ni vreden svobode, ker svoboda ne pride sama. To naj si zapomni naš narod. „Narod — pravi Strossmayer — kojemu je ugasnila svetloba, ki ga vodi do Betlehema; narod, ki se je ves pogreznil v blato in nesnago in se ne more povzdigniti do onega namena, za kojiga je odločil Bog na tem svetu; narod, ki se ne more navduševati za svoje idealne namene ter ohrabriti za največje žrtve; narod, ki vedno živí v strahu in se bojí; narod, ki v resnih razmerah misli le na svojo slabost in onemoglost, da more živeti le ob tuji pomoči in moči: takov narod hira, gnije in propada; takov narod nima zagotovila, življenja in bodočnosti. Narod pa, ki vé, kar hoče, ki si za nobeno ceno na svetu ne dá iz duše in zavesti izbiti one idealne svrhe, ki pride od samega Boga; narod, ki zná v odločilnem trenutku združiti vse svoje moči v jedno ter je uporabiti v dosego višjih svojih namenov, ki zná v takem trenutku navdušno zaklicati: ali svobodno živeti, ali slavno umreti! — tak narod si preje ali pozneje pribori svobodo, četudi se mora boriti dolga stoletja ter prenašati vse žrtve.“

Strossmayer vidi v svojem narodu one moralne moči, koje je naslikal v govoru; to dokazuje tudi krasna slika v stolni cerkvi v Djakovaru, ki je naslikana po njegovi ideji. Ta slika prikazuje svetlo nebo, krasen dan, in jugoslovanstvo daruje v slogi pred obličjem božjim. Vladika sam piše o tej sliki: „Dal sem to sliko zato tako naslikati, da se naš narod spominja vedno in vedno, da od nikod drugod na svetu, nego jedino iz srca božjega Deteta more zajemati svojo moč in krepost, ki mu je neobhodno potrebna, da preboli in premaga vsa svoja zla in izpolni vse svoje svete in opravičene želje.“

„Ako zgodovina v zvezde kuje one rodoljube“ — piše Strossmayer v „Akademičnem radu“ — „ki so pozabili samega sebe in se žrtvovali koristi svojega naroda, ki so svoj narod tembolj ljubili, čim

je siromašnejši in čim manj ima prijateljev in zagovornikov; ki raje umró, nego zatajé svoje prepričanje in zavest na škodo in srámoto svojega naroda; ako zgodovina do neba povzdiguje domoljube, ki se tudi po črni nehvaležnosti ne dajo odvrniti od ljubezni do naroda svojega: onda je gotovo, da take vzorne ljudi, ki so svojo pridnostjo in požrtvovalnostjo do skrajnosti propale narode probudili iz mrtvaškega spanja — ni nikdo drugi daroval, nego sv. križ.“

„Nikdar in v nobenem položaji obupati v boji s krivico in nezvestoto, za krepost in poštenje vstrajati do zadnje kaplje krvi; odkloniti tudi naj-sijajnejši dobiček, ako izvira iz krivice in prevzetnosti; v nadlogi in nevarnosti iskati tolažbe v samem sebi in božji pravičnosti in ljubezni, ne pa v oholih obljubah ljudi — to vse je narode učil najprvo sv. križ.“

„Naši predniki so zvršili čudovita dela in proslavili naš narod po svetu. Oni del našega naroda, ki se imenuje srbski, delal je čuda, ki se je brez orožja in od vseh zapuščen oprostil krutega turškega jarma. Mi Hrvatje pravično se ponášamo, da smo se oteli v stoletnem boji s Turkom, tudi tedaj, ko je bil najsilnejši strah in trepet zapadnim narodom. Verujte mi, ko bi vstali slavni dedje naši, rekli bi nam, da so vse to storili in zmagali v imenu sv. križa. „Za krst častni in slobodu zlatnu“, to je bilo in ostane géslo naroda našega.“

Politični pregled.

V Ljubljani, 21. februarija.

Notranje dežele.

Na Dunaji vršil se je minoli teden napovedani shod v „Musikvereinssaalu“ zoper *versko šolo*. Sešlo se je do 2000 ljudi, med temi večina židov. Vzlic temu, da so jako premišljeno postopali pri razpošiljanju vabil, došlo jim je vendar nekaj gostov, o kojih mišljenji niso bili na jasnem — in hajdi! iztirali so jih iz prostora, v kojem se je vršil „javni meščanski“ shod! Še le, ko so se prepričali, da so zbrani sami krivonosci in njihovi hlapčoni, nastopila sta dr. Herbst in za njim Ed. Suess; govorov ne bomo omenjali, saj so že itak znane te stare puhle fraze. Prezreti pa ne moremo pri tem okoliščine, da sta učeni pravnik dr. Herbst in tudi Suess popolnoma molčala o „žaljeni ustavi“ vsled postavnega načrta. Nasprotniki verske šole so tedaj že danes revniši za njihov najvažnejši ugovor in to tudi sami javno priznavajo. — „Hlas“, glasilo moravskih katoliških Slovanov, piše: „Poznamo važnost šole za ljudstvo in cerkev, in zato jo hočemo rešiti obema. V učitelju radi častimo dobrega svetovalca naroda, ljubega nam someščana, blažitelja družbinskih šeg, dobrega kristijana in vzgojitelja naše mladine, nikdar pa odtujenega nam uradnika. Prosimo učiteljstvo, naj se nikar toliko ne briga za šolske troške in šolnino, kajti to je stvar davkoplačevalcev, marveč posveti naj vse svoje moči in znanje v blagor domovine in cerkve, in nikedar mu ne bo manjkalo tega, kar mu pristuje po pravici. Želimo, da sprejme učitelj duhovnika kot sotrudnika enake vrste, ne pa, da ga smatra nižjim učiteljem nepotrebne predmeta. Enako draga nam je vera kakor narod, in zaradi tega hočemo, da skupno delujeta učitelj in duhovnik in skupno skrbita za narodovo omiko. Popolno priznanje izrekamo zato onim žalibog dosedaj redkim učiteljem, ki so podpisali prošnjo za versko šolo, a navdaja nas nada, da nas bodo tudi drugi gospodje podpirali v tej naši težnji.“

Vnanje države.

Papež Leon XIII. sprejel bo nemške romarje v ponedeljek, dné 27. t. m. — Perzijski šah podelil je, da bi napravil sv. Očetu-zlatomašniku kako veselje, kardinalu državnemu tajniku Marianu Rampolli in prefektu propagande kardinalu Simeoniju veliki kordon solnčnega in levovega reda.

Volilna agitacija v *Srbiji* bo ta pot jako silna. Radikalci in naprednjaki delovali složno proti liberalcem, ki so pridobili pri narodu še več tal, odkar je padlo Ristićevo ministerstvo. Garašaninovi pristaši se sicer ne upajo odločno stopiti kot stranka v volilni boj, kajti njihovega sedemletnega gospodarstva ni še pozabilo ljudstvo; toda podpirajo jih radikalci; tako nastavljajo svoje kandidate v posameznih okrajih, da le napravijo kolikor mogoče veliko zaprek liberalcem. Znano okrožnico je izdal minister notranjih zadev menda res le zaradi tega, da se uradniki ne bodo ravnali po njej. Iz vseh krajev dohajajo pritožbe, da uradniki siloma in neopravičeno odstavljajo krajne načelnike, ki niso odločni vladni pristaši.

Vzlic jako majhni tiskovni prostosti v *Bolgariji* pričel je izdajati bivši minister Radoslavov nov list „Narodove pravice“, kojemu glavni nalog bo zagovarjati ustavne državljanske pravice in bolgarske koristi. List kritikuje delovanje zadnjega

